

ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ ЛИХОЛАТ

(присвячено 65-річчю від дня народження)

Виповнилося 65 років від дня народження українського вченого, педагога, доктора біологічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України, завідувача кафедри фізіології та інтродукції рослин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Юрія Васильовича Лихолата.

Лихолат Юрій Васильович народився 29 січня 1959 р. у с. Мишуричів Ріг Дніпропетровської області в сім'ї вчителя.

Вищу освіту отримав у Дніпропетровському державному університеті (ДДУ), який закінчив у 1981 р. і отримав кваліфікацію «Біолог. Викладач біології і хімії». Під час навчання в ДДУ значну увагу приділяв студентській науковій роботі щодо дослідження біолого-екологічних властивостей адвентивних видів степового Придніпров'я. У 1981—1983 рр. працював агрономом радгоспу «Декоративні культури» м. Дніпропетровська.

З 1983 до 1986 рр. — аспірант кафедри фізіології рослин та екології ДДУ. Кандидатську дисертацію захистив у 1986 р. З 1986 р. — асистент, а з 1990 р. — доцент кафедри фізіології рослин ДДУ. Доктор біологічних наук за спеціальністю «Екологія» — з 2003 р., професор — з 2005 р. З січня 2004 р. — завідувач кафедри фізіології рослин та екології, з грудня 2009 р. і дотепер — завідувач кафедри фізіології та інтродукції рослин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (ДНУ). Напрями наукових досліджень стосуються актуальних проблем розробки фізіолого-біохімічних теоретичних і практичних основ моделювання та формування стійких оптимізуючих середовище культурних фітоценозів, основною складовою яких є інтродуковані види. Керівник наукової школи «Молекулярна біологія та фізіологія рослин».

Безпосередньо під керівництвом Юрія Васильовича захищені 6 дисертацій, з яких дві докторські та чотири кандидатські. Він є засновником нового наукового напрямку в біології — техногазоноведення, а також виконує обов'язки наукового консультанта ботанічного саду ДНУ. Заступник голови спеціалізованої Вченої ради Д 08.051.04, спеціальність 03.00.16 «Екологія» при Дніпровському національному університеті.

Був науковим керівником ряду НДР, виконання яких фінансувалося Міністерством освіти і науки України, зокрема за останні роки: «Фізіологічні основи ефективної інтродукції нетрадиційних плодово-ягідних культур степового Придніпров'я» (№ держреєстрації 0116U001526 (2016—2018 рр.); «Аналіз процесів адаптації інтродукованих рослин в культурфітоценозах Придніпровського регіону» (№ держреєстрації 0116U000023 (2016—2018 рр.); «Біологічно активні речовини малопоширених плодових рослин як ефективні засоби підвищення якості продукції та цінності сировини для функціонального харчування» (№ держреєстрації 0121U109772, термін виконання 2021—2022 рр.); «Інтродукція рідкісних, реліктових природних видів рослин та малопоширених культиварів культурних рослин в умовах степового Придніпров'я» (№ 0122U001454 (2022—2024 рр.).

Брав участь у виконанні НДР «Конструювання N,O,S-вмісних гетероциклів із залученням нових каталітичних систем. Експериментальне та теоретичне дослідження» (№ 0119U100724, термін виконання 2019—2021 рр.).

Був науковим керівником гранту «Популяційно-генетичний аналіз впливу змін клімату на інвазійність адвентивних рослин у степовому Придніпров'ї» Державного фонду фундаментальних досліджень МОН України: Ф 76/107-2017 (2017—2018 рр.), виконавцем Міжнародного гранту «Використання ex-situ колекцій ботанічного саду Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для відновлення видового різноманіття та чисельності рослин, що зникають, у природних екосистемах Дніпропетровської області» від BGCI, 2022—2023 рр. та брав участь у виконанні низки господарських тем.

Юрій Васильович має понад 720 опублікованих наукових та навчально-методичних праць, є автором та співавтором 9 монографій, 3 підручників та 8 навчальних посібників. Індекс Гірша згідно Scopus — 7, WoS — 9, за базою даних Google Scholar — 21, за базою Research gate ID — 15.

Він викладає навчальні курси для бакалаврів, магістрів та докторів філософії за спеціальністю 091 Біологія та 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Здійснює керівництво виконавцями бакалаврських, магістерських, кандидатських (доктора філософії) та докторських робіт.

Входить (або входив) до складу редколегій журналів «Biosystems Diversity», «Regulatory Mechanisms in Biosystems», які індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science Core Collection, та фахових видань України: «Наукові доповіді НУБІП України», «Питання степового лісознавства та лісової рекультиваци земель», «Біологічні системи: теорія та інновації» (НУБІП), «Питання біоіндикації та екології».

Юрій Васильович був членом міжнародної мережі досліджень, освіти та розвитку Програми «Агробіорізноманіття для поліпшення харчування, здоров'я та якості життя» Словацького сільськогосподарського університету (м. Нітра, Словацька республіка, 2016—2018 рр.). Є експертом Наукової ради МОН секції «Наукові проблеми сільського, лісового і садово-паркового господарства, ветеринарії» з 2015 р., був експертом Національного фонду досліджень України з 2020 р. по 2022 р. та членом експертних комісій МОН з акредитації спеціальності «Біологія» та «Екологія» (2013—2020 рр.).

Юрій Васильович є головою Дніпропетровського обласного відділення наукового професійного об'єднання «Українське товариство фізіологів рослин» з 2005 р., дійсним членом Міжнародної академії біоенерготехнологій з 2007 р., з 2017 р. — академік Академії наук вищої школи України.

Нагороджений медалями «За вірну службу ДНУ» (2013 р.), «25 років АН ВШ України» (2017 р.) та «За заслуги перед містом» (2019 р.).

Сердечно вітаємо Юрія Васильовича Лихолата зі славним ювілеєм і зичимо йому міцного здоров'я, довгих років життя, подальших творчих успіхів у підготовці висококваліфікованих фахівців.

*Віктор ШВАРТАУ
Олександр НАКОНЕЧНИЙ
Максим СТІХА
Микола ПАТИКА
Олег МАРЕНКОВ*